

FAMO REGIODAG 2013

Grip op gemeenschappelijke regelingen

FAMO

Federatie

...jouw netwerk!

BNG

ADVIES

Frank Galesloot

Bernard van Ommeren
Jan Hildering
Zwolle
#1510147

- lid vakgroep FAMO FC / concerncontroller gemeente Deventer
- BNG Advies
- gemeente Berkelland

Agenda

- 13.00- 13.30 Ontvangst
- 13.30- 14.00 Overzicht, ervaring rekenkamers en evaluatie
- 14.00- 14.30 Financiële perikelen, Wet hof en statuten
- 14.30- 15.00 Praktisch toezicht 1
- Pauze
- 15.30- 16.45 Praktisch toezicht 2
- 16.45- Afsluiting

Publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden

- Openbaar lichaam (De gemeenschappelijke regeling)
- Gemeenschappelijk orgaan (met rechtspersoon in nieuwe Wgr)
- Centrum gemeente
- Lichte vorm van GR (publiek-rechtelijk convenant)

Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden

- Stichtingen
- BV, NV (de gemeente als aandeelhouder)
- Coöperaties, verenigingen, onderlinge waarborgmij
- Vennootschap onder firma
- Commanditaire vennootschap
- Bestuursovereenkomst

- PPS

Overige samenwerkingsverbanden

- Publiek/private samenwerkingsverbanden (PPS-DBFMO)
- Regionale samenwerking (gemeenten, waterschappen)
- Garantierelaties
- Subsidierelaties
- Projecten waarbij impliciet steun van de gemeente wordt verwacht

Welke taken kunnen worden verricht onder WGr/BW

- Afvalbeheer, bedrijvenparken, bedrijvenschappen, belastingsamenwerking, brandweer, collectief vervoer, sociale werkvoorziening, sociale dienst, belastingkantoor, GGD, Reiniging, groengebied, milieu, duurzaamheid, veiligheid (sregio), grondbanken, havenschappen, natuur- en recreatieschap, regiodiensten, streekarchief, en....
- Jeugdzorg, participatie (bijstand), ondersteuning (AWBZ en WMO)
- Bodembeheer, onderwijs, grondbedrijven, havenbedrijven, vervoer, parkeerhandhaving, ontwikkelmaatschappijen

Samenwerkingsverbanden bij gemeenten

Verbonden partij	Aanwezigheid
Stichting	25%
Vennootschap	40%
Gemeenschappelijke regeling	95%
PPS	80%

Nieuwsberichten over gem regelingen

- Gemeente Rijssen-Holten wil uittreden uit GR , lukt dat?
- Gemeente Hellendoorn in debat met GR over weerstandsvermogen
- Raad van Enschede ontevreden over sturing en controle
- Blijft Enschede in de Stadsbank, er is onvrede..
- Burgemeester Veendam onder vuur vanwege gebrekkige controle shared service centrum
- Gemeente Hoogeveen neemt bestuur schouwburg over....
- Problemen derivaten Groningen Seaports
- Motie prov Staten ZH: sturing op personeelslasten verb partijen

Stedelijk Lyceum wil geld wel, maar geen pottenkijkers

18 juli 2013 | Laatste update: 19 juli, 14:51

Zwembaden draaien verlies op verlies

25 januari 2012 | Laatste update: 25 januari, 23:05

Alifa: twee ton voor peuterspeelzalen

21 december 2007 | Laatste update: 21 december, 03:18

Subsidie van 150.000 euro moet ijsbaan redden

FC Twente wil nog eens acht miljoen lenen

Zonder extra geld gaat Enschedese welzijnsclub alweer failliet

18 januari, 20:00

Kunstenschool geeft niet op

30 mei 2013 | Laatste update: 30 mei, 15:33

Extra subsidie TwentseWelle Enschede

Nog drie ton nodig voor breed buitenbad

TwentseWelle positief over bijdrage van gemeente

01 april 2009 | Laatste update: 01 april, 17:13

Enschede redt Alifa van de ondergang

Geschreven op: 10 juni 2009

Noodlijdende welzijnsinstelling krijgt 1,3 miljoen euro van gemeente

Miljoenentekort bij scholen steun gemeente nodig

Muziekscholen met rug tegen muur

12 april 2013 | Laatste update: 12 april, 22:26

RISICO'S LUCHTHAVEN TWENTE ZIJN BEHEERSBAAR

Forse injectie voor TwentseWelle

31 maart 2009 | Laatste update: 31 maart, 18:39

Vertrek voorzitter kost Consent tonnen

Ijsbaan Twente boekt verlies van 350.000 euro

Gemeentelijk onderzoek over samenwerkingsverbanden, een paar rode draden

- Vaak onbeantwoord: waarom heb je de verbonden partij?
- Bij aangaan relatie vaak weinig nagedacht over governance
- Definitief verbonden partijen meestal BBV, soms met “plus”
- Rolvermengingen ambtelijk en bestuurlijk, relaties niet zakelijk
- Raden willen “meer inzicht”, om diverse redenen
- Beheerskaders worden in praktijk niet toegepast
- Planning en control cycli sluiten niet aan
- Geen structurele toezichtsafspraken, ad hoc , financieel
- Paragraaf weerstandsvermogen “niet gevuld”
- Paragraaf verbonden partijen beschrijvend ipv kaderstellend

GR schulden en leningen

- Gemeenten schulden € 52 mrd en GR voor € 5 mrd (CBS 4de kw 2012)
- Gemeenten lange lening € 38 mrd en GR € 1 mrd (CBS)
- Variabele leningen gemeenten € 4 mrd en GR € 1 mrd (schatting)
- Liquiditeit gemeenten KA/KP → 0,64 en GR 1,3 (CBS)

- Op 350 GR = € 6 mln aan leningen per regeling

- Gekapitaliseerde verplichtingen en risico's -/- gekapitaliseerde toezeggingen van derden, zekerheden, activa en kansen, tevens rekening houden met de (negatieve) waarde van deelnemingen

GR en financiële perikelen

- GR bouwt teveel schulden (niet noodzakelijke investeringen) en risico's op en te laag rendement
 - ➔ Deelnemers moeten continu tekorten bijstorten
- GR krijgt te maken met uittredende deelnemers
 - ➔ Financiële compensaties onvoldoende, achterblijvers hoge schulden en risico's
- Gemeenten brengen activa in de GR onder verschillende condities en ontvangen gelijkwaardige aansprakelijkheden
 - ➔ Inbrengers van "gebrekkige" activa profiteren van anderen
- Deelnemers besluiten om GR om te zetten in NV, om risico's op afstand te zetten
 - ➔ Dit blijkt in de praktijk een lastige klus te zijn

GR bouwt teveel schulden en risico's op

- Waarom is een teveel aan schulden/risico in een GR een risico voor een gemeente ?
- Maakt het uit of er veel of weinig deelnemers zijn ?
- Zijn NV's gevrijwaard van dit risico ?
- Hoe zou je deze risico's kunnen mitigeren ?
- Wat is binnen de gemeente aanvaardbaar en wat anders ?

GR en uittredende deelnemers

- Wat is het gevaar van uittredende deelnemers ?
- Welke vergoeding moet er bij uittreding betaald worden ? En wanneer wordt dit bepaald?
- Is een automatische ontbinding door een tijdelijke regeling een oplossing ?

GR en inbreng van activa

- Welke discussies ontstaan er wanneer uiteenlopende activa wordt ingebracht ?
- Hoe kunnen verschillen verrekend worden ?
- Wat kan je doen indien je van mening bent dat je inbreng verkeerd gewaardeerd wordt ?

GR en omzetting in een NV

- Wat kunnen redenen zijn om GR om te zetten in NV ?
- Tegen welke problemen kan je aanlopen ?
- Hoe zal de financier hiernaar kijken ?

De te financieren GR

- Een lichte en zuivere balans
- Projecten en investeringen met harde commitment van klanten
- Gedegen businessplannen en kasstroomoverzichten
- Rekeninghouden met extracomptabele posten
- Vaststellen van staatsteunissues
- Voldoende grip op begroting en uitvoering
- Samenwerking met financieel sterke partners
- Innovatief naar financieringsbronnen
- Aansluiten van uitgaven op inkomsten
- Uitkeringen aansluiten op transparante ratio's

Op welke ratio's gaat er gestuurd worden (ook in marap's)

	GR	NV + gar	NV - gar
WACC	5,0% rekenrente	7,5%	>7,5%
EV/TV	>25%	50%	>50%
EBITDA/R			>3
EBITDA/R+A			>1,4
Debt/EBITDA			<6
Loan to Value			< 80%
Meerjaren balans			

GR en Wet hof

- Wet hof: EMU schuld $< 60\%$ BBP en EMU-tekort $< 3\%$ BBP → voor gemeenten (+GR) $< 0,38\%$
 - Naar rato van begrotingstotalen aanvaardbaar tekort
 - Ministerie BZK, sprake van samenwerking met overheid indien:
 - Bestuurlijk belang en geen marktconforme activiteit (50%) i.v.m. Emu-saldo
 - Overheid kijkt op macro-schaal, GR rapporteren zelfstandig, doen mee naar rato van gemeentelijk belang, tenzij het geen overheid is.
- controle houden over EMU-saldo GR (controle op bijdragen)

GR en schatkistbankieren

- GR moeten meedoen aan schatkistbankieren
- Uitzetten van overschotten bij het Rijk, boven bepaalde drempel
- GR met veel schulden kan ook overschotten hebben
 - Overfinanciering
 - Onverwachte inkomsten, meevallende uitgaven
 - Betere aanbesteding
 -

GR en treasurystatuut

- GR samenspel van TS deelnemende gemeenten, complex
- GR onder toezicht van raden deelnemende gemeenten

Stelling

“Het is beter indien een GR een eigen treasurystatuut heeft”

Onderwijsstichtingen

- Bepalen welke toezichtrelatie er bestaat
- Bepalen welke financiële relatie er bestaat
- ➔ Valkuilen dat scholen maximale wensenlijstjes insturen en niet onderling afstemmen
- ➔ Scholen(gemeenschappen) die zich een te grote broek(huisvesting) aan meten, optimistisch in leerlingenaantallen

Woningcorporaties

- Doorverstrekkingen, garanties door gemeente
- Achtervang door gemeente
- Welke relaties tussen gemeente en woningcorporaties
 - Allerhande investeringen door corporatie (onder druk)
- Betere afstemming van de woonvisies

- Druk op sommige gemeenten om zelf woningen te ontwikkelen ??

Stellingen Gemeenschappelijke Regelingen

“Invloed gemeente in een GR met 30 deelnemers is beperkt”

“Gemeente heeft geen invloed op resultaat GR, tekort betekent bijpassen (tussentijdse bijsturing is onmogelijk)”

“Het is belangrijk om de randvoorwaarden (normenkader) voor deelname te kennen van de eigen gemeente aan de GR”

“Wat moet er gebeuren wil de gemeente uit de GR stappen?”

Stellingen Gemeenschappelijke Regelingen

“Er is ook een tendens waarneembaar van insourcing, waarbij de GR weer een gemeentelijke dienst wordt i.v.m. werkgelegenheid en BTW aspecten”

“Het onderbrengen van diensten met beleidskwesties in een GR vragen veel meer voorbereiding dan uitvoerende diensten”

“Het hebben van een exitstrategie op voorhand met kostenafspraken is verstandig”

Stellingen Gemeenschappelijke Regelingen

“Door de tijd heen kan het voorkomen dat de voorkeur wordt gegeven aan een nieuwe GR, qua congruentie, samenstelling en organisatievorm”

“Een waarborgfonds voor GR zou een oplossing kunnen zijn voor de financiële risico's waar gemeenten aan onderhevig zijn”

“De overgang van een GR naar een NV om risico's op afstand te zetten, en bijgevolg zelfstandige financiering aan te trekken, is een traject van haken en ogen”

Stellingen Gemeenschappelijke Regelingen

“Een GR wordt niet echt gestimuleerd om goede financiële resultaten te behalen”

“De provincie houdt toezicht op de GR ”

“Het hebben van een wethouder in het dagelijks bestuur draagt niet bij aan een efficiëntere besluitvorming”

“Een risico voor de GR bestaat dat afspraken door de gemeente, over afname, niet worden nagekomen (groenvoorziening)”

Stellingen Gemeenschappelijke Regelingen

“Een GR, of overheids NV met garantie kan leiden tot oplopende financiële verplichtingen waar nauwelijks een rem op zit”

“Hoe minder controle over het beleid van een GR hoe groter de noodzaak op transparantie en duidelijke afspraken”

“Wet hof draagt bij aan een rem op de financiële uitgave van een GR”

Sparringpartner voor decentrale overheden

BNG Advies

T 070 - 3750 884

E info@bngadvies.nl

W www.bngadvies.nl

